

Å ENA SIDAN

LARS STJERNKVIST
SVERKER WADSTEIN

En bok med det knasiga
syftet att få till en mer
balanserad politisk debatt.

Innehåll

Förord	9
Hårdare debattklimat	13
Nazist, kommunist eller bara korkad?	17
Hur bryter vi utvecklingen?	21
Sverigedemokraterna – en brytpunkt ...	33
En viss grad av drama behövs	41
Budskapet är viktigare än budbäraren	43
Bemöt de bästa argumenten	47
Överdrivna förenklingar skapar drama	49

Relationer spelar roll	51
Med resultat och ansvar i fokus	59
När en person var med och ändrade lagen	67
När piskan viner	77
Det finns gränser	81
Att lämna dramat	85
Gladast vinner	87
Om författarna	92
Lästips	94

”

Denna bok är en hyllning till det politiska vardagsarbete som dagligen sker på alla politiska nivåer i vårt land. Den vill visa att vi som politiker kan påverka och förändra. Att det finns alternativ till polarisering.

Förord

När Bengt Westerberg under valvakan 1991 reser sig och inte vill dela soffan med Ian och Bert känner den ena av bokens författare att han verkligen valt rätt parti. Westerbergs tydliga avståndstagande från Ny demokrati blir vägen in i ett politiskt engagemang. Folkpartiet blir det självklara valet.

Drygt tio år senare anklagar bokens andra författare Folkpartiet för att "fiska i grumligt vatten" när partiet föreslår språktest för invandrare. Han är då partisekreterare för Socialdemokraterna.

Folkpartisten och socialdemokraten möts i Norrköpings politiska centrum, kommunfullmäktige. De båda herrarna debatterar företagsklimatet i kommunen, investeringar, skattesats, skolresultat, arbetsmarknadspolitik och så vidare. Tonen i debatten kan ibland vara skarp. Men över en kopp kaffe i pauserna är stämningen hjärtlig och samtalen kan till och med beskrivas som förtroliga.

Åren går och efter avslutat värv inom politiken möts de över en lunch och en idé om att skriva en bok. Liberalen Sverker Wadstein som lämnat sina uppdrag som fritidspolitiker och socialdemokraten Lars Stjernkvist som läm-

nat uppdraget som kommunstyrelsens ordförande i Norrköping.

Denna bok är en hyllning till det politiska vardagsarbete som dagligen sker på alla politiska nivåer i vårt land. Den vill visa att vi som politiker kan påverka och förändra. Att det finns alternativ till polarisering. Även i ett mer komplicerat politiskt landskap måste det vara möjligt att skapa handlingskraftiga regeringar. Vi vill visa att vi kan vara helt oense i sak i en debatt och efteråt mötas som människor och kollegor i samhörighet över uppdraget som demokratiarbetare.

Varför denna bok?

Om du upplever att vi har ett sunt politiskt klimat i vårt land, kan du sluta läsa nu.

Det tog 134 dagar att bilda en regering efter valet 2018. I många kommuner var det minst sagt komplicerat att forma en fungerande kommunledning. Det är i och för sig inte särskilt märkligt att komplicerade parlamentariska lägen leder till komplicerade och utdragna regeringsförhandlingar. Det märkliga, tycker vi, är att kampen om makten aldrig tycks ta slut. För den politiska vardagen tog inte vid efter de 134 dagarna. Kampen om makten har fortsatt att i stor utsträckning överskugga sakfrågorna.

Missförstå oss inte. Kampen om makten är en oundviklig del av politiken. Strävan efter makt är inget moraliskt tivelaktigt. För att kunna genomföra det vi vill krävs makt.

Därför är det fullt rimligt att oppositionen gör vad den kan för att komma åt makten och att den sittande regeringen gör vad den kan för att få behålla den. Men politik måste rimligen innehålla både maktkamp och ett vardagligt arbete, ett gemensamt ansvarstagande. Alla förtroendevalda, oavsett om vi tillhör oppositionen eller regeringsidan, har ett ansvar för att försöka bidra till att samhället fungerar bättre. Ett ansvar för att lösa små och stora problem. Det måste finnas en balans mellan maktkamp och vardagsarbete, och det är den balansen som vi menar har rubbats.

Vår ambition är inte att göra en heltäckande analys av orsakerna till att samarbetsklimatet har förändrats, att det har blivit ett hårdare debattklimat och att polariseringen har ökat. Det kräver en helt annan och mycket mer omfattande skrift. Men vi vill ge några exempel på det som oroar oss. Exempel som visar att *något har gått sönder* i vårt politiska system, för att uttrycka det på politiska.

Vårt syfte är att peka på att det går att bryta utvecklingen. Att det är fullt möjligt för förtroendevalda att distansera sig från polariseringen, att det inte finns en naturlag som säger att alla måste svepas med. Det är fullt möjligt att göra det politiska vardagsarbetet – det vardagliga gnetet – till det viktigaste.

Hårdare debattklimat

Ligger det något i att regeringen med ”berått mod” lät människor dö under pandemin, som KD-ledaren Ebba Busch har sagt vid upprepade tillfällen? Kan det verkligen vara så att övriga partier inte vågar utmana knarkindustrin, som Nooshi Dadgostar (V) hävdade i en tv-debatt? Är

demokratin på allvar hotad om Ulf Kristersson (M) blir statsminister med Sverigedemokraternas hjälp, som socialdemokrater och andra har hävdad?

Det är inte förvånande att ledande politiker stundtals tar till kraftuttryck, ibland till och med överord. Det anmärkningsvärda är att det passerar utan större debatt. Att vi har fått ett debattklimat som gör att många av oss inte längre reagerar. Grova anklagelser passerar utan starka reaktioner och livliga diskussioner.

Ja, jag vet att jag kastar sten i glashus. Jag har varit politiskt aktiv länge och har därför ett ansvar för utvecklingen. Under valrörelsen 2002 var jag som Socialdemokraternas

partisekreterare i högsta grad ansvarig för mitt partis politik och retorik.

Valrörelser kommer aldrig att vara de bästa stunderna för konstruktiva samtal, reflektion och självkritik. Fullt begripligt handlar tiden före ett val om att påtala skillnaderna, tydliggöra konfliktlinjerna och vinna makten.

Alltså var det inte särskilt märkligt att det väckte starka reaktioner när Folkpartiet och Lars Leijonborg i augusti 2002 lanserade ett integrationspolitiskt program med bland annat krav på språkstest för att bli svensk medborgare. Tonläget var redan högt, och det var bara en månad kvar till valdagen.

Jag var inte förtjust i förslaget då, och jag är det inte idag, trots att det numera är en del av den nuvarande S-regeringens politik. För egen del tror jag att det gynnar integrationen om vi har låga trösklar in i gemenskapen. Men då som nu är det förstås fullt möjligt att argumentera anständigt för ett sådant förslag.

Därför var det inte särskilt klokt av mig och andra att tala om att Folkpartiet ”fiskar i grumligt vatten”. Ja, det var direkt korkat.

Utan tvekan var Folkpartiets syfte att fånga in den kritik mot invandringen och integrationen som fanns. Lars Leijonborg och hans parti distanserade sig från den enighet som fanns i frågorna vid den här tidpunkten. Men det betydde förstås inte att partiet ens var i närheten av rasism eller främlingsfientlighet – att de fiskade i grumligt vatten.

Jag bemötte inte bara förslagets sämsta sidor, jag hårdrog och förvanskade det.

Sak och person smälter samman

När jag kom in i riksdagen 1991 upptäckte jag att vi blev placerade länsvis, i den ordning vi blivit invalda. Alltså kunde vi hamna nära både partikollegor och andra. Placeringen bidrog till att jag under mina år i riksdagen lärde känna Miljöpartiets dåvarande språkrör Birger Schlaug, Ny demokratis Bert Karlsson med flera. Vi hade olika åsikter om mycket, men hann under debatterna även avhandla en hel del annat än politik. Ja, ungefär som på alla andra arbetsplatser.

Idag sitter ledamöterna på valfria platser under debatterna, och därmed ofta partivis. I många lokala församlingar är man placerade partivis. Det tycker jag är synd. Det fanns en formell poäng med blandningen. Alla är invalda som individer med ett personligt ansvar. Dessutom låg det en hel del symbolik i placeringen, en påminnelse om att det gäller att skilja mellan sak och person.

Det är självfallet fullt möjligt att utveckla en respektfull relation även om vi har olika politiska åsikter. Det går att vara konkurrent och kollega på en och samma gång. Det hände mer än en gång att jag och mina bänkggrannar hjälptes åt under de ibland utdragna voteringarna. Det var inte alltid lätt att hänga med i propositionsordningarna. Jag vågar påstå att jag hade röstat mot mitt eget partis linje betydligt fler

gångar än jag gjorde om jag inte hade haft hjälpsamma och hyggliga kollegor som Birger Schlaug och andra.

Jag tror inte att den förändrade placeringen i riksdagen på något avgörande sätt har påverkat debattklimatet. Däremot är jag helt säker på att migrationsfrågans ökade betydelse har bidragit till ett hårdare klimat och en ökad polarisering.

Det var utan tvekan kravet på en restriktiv invandring som gjorde att Ny demokrati kom in i riksdagen 1991. Partiets framgång påverkade emellertid inte migrations- eller integrationspolitiken i någon nämnbar omfattning. Snarare förstärktes samarbetet mellan Socialdemokraterna och Moderaterna i just de frågorna. De utgjorde en slags allians som bidrog till att frågan aldrig spelade någon stor roll i riksdagen.

Idag spelar som bekant migrations- och – inte minst – integrationsfrågorna en helt annan roll. De griper tag i mig och andra på ett helt annat sätt än vad övriga frågor gör. De gör det svårare att hålla distans – person och sak smälter ihop. Jag säger inte att det alltid är helt enkelt att skaka av sig en debatt om skatternas storlek eller sjukförsäkringens utformning. Hårda ord kan etsa sig fast och göra att relationen blir ansträngd, ett tag i alla fall. Men när debatten handlar om vem som har rätt att vara i Sverige och vem som är riktig och fullvärdig svensk, blir det ännu svårare att skilja mellan sak och person. Och att efteråt ta den där fikan där ni pratar om annat.

Om du upplever att vi har ett sunt politiskt klimat i vårt land kan du sluta läsa nu.

Det sägs ofta att politik handlar för mycket om spelet. Om själva maktkampen snarare än sakfrågorna. Att det är en valrörelse som aldrig tar slut. Det är inget problem för den som älskar valrörelser mer än allt annat. Men för oss andra är det ett bekymmer att polariseringen ökar.

Missförstå oss inte. Vi vill inte att politiken ska vara som ett enda stort kramkalas, där vi efter väljarnas slutsignal på valnatten förenas i ett grupparbete. Skillnader, konflikter och maktkamper är ofrånkomliga. Men det måste finnas en rimlig balans.

Därför skrev vi den här boken. För dig som vill se en förändring i debattklimatet.

ISBN 978-91-88489-23-4

9 789188 489234 >

fantasi & FAKTA

